

Uchwała Nr 391/LXV23
Rady Powiatu Pajęczańskiego
z dnia 30 czerwca 2023 r.

w sprawie przyjęcia Informacji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego
w Pajęcznie o stanie bezpieczeństwa sanitarnego Powiatu Pajęczańskiego
za 2022 r.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526; Dz.U. z 2023 r. poz. 572) oraz art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 338) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Informację Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pajęcznie o stanie bezpieczeństwa sanitarnego Powiatu Pajęczańskiego za 2022 r., stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady Powiatu

Tomasz Borgul

Ocena stanu sanitarnego

Powiatu Pajęczańskiego

za rok 2022

Spis treści

Wstęp	3
I. Stan sanitarny zakładów żywności i żywienia	4
II. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	8
III. Stan sanitarny podmiotów leczniczych	15
IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia i kąpieli	18
V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	22
VI. Stan sanitarny placówek dla dzieci i młodzieży	24
VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy	28
VIII. Zapobiegawczy nadzór sanitarny	33
IX. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia	36
X. Podsumowanie	38

WSTĘP

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pajęcznie sprawuje nadzór nad **1210** obiektami.

W roku 2022:

- przeprowadzono **3801** kontroli,
- wydano **498** decyzji administracyjnych,
- wydano **7** postanowień,
- wydano **225** opinii sanitarnych,
- wydano **44** uzgodnienia projektów (budowlanych, regulaminów itp.),
- wydano **477** oceny jakości wody,
- wydano **72** oceny środków spożywczych,
- nałożono **27** mandatów karnych,
- pobrano **1362** próbki do badań laboratoryjnych,
- wykonano **1009** badań (oznaczeń chemicznych 3761, fizycznych 1621, mikrobiologicznych 829),
- zlecono **112** badań w kierunku wirusa SARS-CoV-2.

I. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

Podstawowym celem działania było zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością na terenie Powiatu Pajęczańskiego.

W 2022 roku pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej znajdowały się 604 zakłady produkcji i obrotu żywnością, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Najważniejsze grupy zakładów to:

Lp.	Grupy zakładów	Liczba zakładów
1	Sklepy spożywcze	196
2	Żywnienie zbiorowe otwarte	61
3	Obiekty ruchome i tymczasowe	22
4	Żywnienie zbiorowe zamknięte	46
5	Środki transportu żywności	56
6	Hurtownie spożywcze	11
7	Piekarnie	10
8	Ciastkarnie	4
9	Młyny	1
10	Wytwórnice makaronów	1
11	Wytwórnice lodów	1
12	Przetwórnice owocowo-warzywne	22
13	Automaty do lodów	4
14	Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy	92
15	Inne obiekty obrotu żywnością, w tym między innymi: 15 aptek, 1 punkt apteczny, 1 sklep zielarski, itp.	77

Podobnie jak w latach ubiegłych najliczniejszą grupę zakładów stanowiły: sklepy spożywcze 196 (32,5%), zakłady żywienia zbiorowego otwarte 61 (10%), zakłady żywienia zbiorowego zamknięte 46 (7,6%), obiekty ruchome i tymczasowe 22 (3,6%), środki transportu żywności 56 (9,3%), przetwórnice owocowo-warzywne 22 (3,6%), magazyny hurtowe 11 (1,8%), piekarnie 10 (1,6%), ciastkarnie 4 (0,66%).

W 2022r. oprócz kontroli wynikających z harmonogramu wykonywano także kontrole:

- w każdym przypadku podejrzenia lub uzyskania informacji o uchybieniach sanitarnych zagrażających zdrowiu lub życiu ludzi,
- w związku z realizacją zadań w ramach systemu informowania o produktach niebezpiecznych RASFF,
- na wnioski przedsiębiorców.

W 2022 r. w ramach nadzoru bezpieczeństwa żywności i żywienia skontrolowano 176 obiektów, co stanowiło 29,1% wszystkich zakładów będących pod nadzorem. Przeprowadzono 513 kontroli i rekontroli. Wydano 276 decyzji administracyjnych, w tym 170 decyzji

finansowych, 59 nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego nadzorowanych zakładów w wyznaczonym terminie, 25 decyzji w sprawie zatwierdzenia zakładu, 45 w sprawie wykreślenia zakładu z rejestru.

Nałożono 24 mandaty karne na sumę 6700 zł. Do badań laboratoryjnych pobrano 138 próby żywności, 2 próby materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz 3 próby kosmetyków. Zakwestionowano 1 próbę wyrobu do kontaktu z żywnością ze względu na migrację kadmu i ołowiu.

W ramach przestrzegania przepisów epidemicznych dotyczących zwalczania COVID-19 skontrolowano 48 zakładów i przeprowadzono 56 kontroli.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pajęcznie wpłynęło 12 skarg od konsumentów. Interwencje zasadne stanowiły 16,6%. Wszystkie interwencje zostały rozpatrzone.

Wzorem roku ubiegłego, w związku z występowaniem przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A, prowadzone były kontrole producentów pierwotnych – rolników, uprawiających tzw. owoce miękkie oraz warzywa, sprzedających je w ramach rolniczego handlu detalicznego np. na targowiskach. Działania te prowadzone były w porozumieniu z Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa w ramach zawartego porozumienia. Skontrolowano usytuowanie plantacji, zaopatrzenie w wodę, sposób prowadzenia oprysków i nawożenia, zabezpieczenie plantacji i pomieszczeń z nimi związanych przed dostępem szkodników i zwierząt, dostęp do urządzeń sanitarnych dla pracowników zatrudnionych przy zbiorach, oraz stan zdrowia zatrudnionych pracowników. Zgodnie z harmonogramem skontrolowano 9 gospodarstw rolnych. Wspólnie z Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa przeprowadzono 1 kontrolę. Do badań pobrano 2 próby warzyw. Żadnej z prób nie kwestionowano. W obszarze gospodarstw nie stwierdzono stwarzających zagrożenie nieprawidłowości.

Działania akcyjne realizowane poza harmonogramem dotyczyły głównie następujących zagadnień:

- a) Sytuacji kryzysowej w sprawie zatruc denaturatem zawierającym w swoim składzie metanol;
- b) Nadzoru nad legalnością sprzedaży mięsa wieprzowego i produktów z jego udziałem, w tym dziczyzny oraz prawidłowym postępowaniem zakładów w zakresie odpadów gastronomicznych w związku z zagrożeniem afrykańskim pomorem świń (ASF);
- c) Granicznej kontroli sanitarnej;
- d) Utrzymania i skutecznego stosowania systemów kontroli wewnętrznej w obiektach żywności i żywienia - zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz systemu HACCP (wraz z niezbędną dokumentacją);
- e) Prawidłowości oznakowania oraz identyfikowalności surowców i produktów (system traceability);
- f) Działania w ramach systemu RASFF;
- g) W związku ze stwierdzeniem śniętych ryb w rzece Odrze i Nerze wzmożono nadzór w podmiotach prowadzących działalność w zakresie sprzedaży ryb.

W 2022r. w ramach systemu RASFF, który został opracowany i wdrożony na poziomie wspólnotowym, aby zapobiegać przedostawaniu się niebezpiecznej żywności i przedmiotów

do kontaktu z żywnością do konsumenta otrzymano 25 zgłoszeń, przeprowadzono 51 kontroli. Działania w tym zakresie polegały na sprawdzeniu czy wymienione w powiadomieniach produkty znajdują się w obrocie lub w obiektach produkujących żywność na terenie powiatu oraz nadzorowaniu procesu ich wycofywania z rynku.

W związku występowaniem w Polsce afrykańskiego pomoru świń (ASF), prowadzono wzmożony nadzór nad mięsem i produktami z mięsa - zwracano szczególną uwagę na pochodzenie, identyfikowalność i legalność w/w produktów w:

- w zakładach żywienia zbiorowego, w celu weryfikacji źródeł pozyskania mięsa wieprzowego, dzicyzny (mięsa z dzika) i produktów z nich otrzymanych, sposobu zagospodarowania odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem umów przedsiębiorców z firmami odbierającymi odpady oraz legalności i częstotliwości odbierania odpadów,
- w zakładach handlu detalicznego realizowanych w ramach bieżącego nadzoru.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanych obszarach. Działania w tym zakresie będą kontynuowane w 2023 roku.

Graniczne kontrole sanitarne

W roku 2022 przeprowadzono 5 kontroli granicznych, oceniono 5 partii eksportowanej żywności i wydano 4 świadectwa żywności wywożonej za granicę oraz oceniono 1 partię importowanej żywności, wydano 1 świadectwo dla żywności importowanej.

Celem granicznych kontroli sanitarnych jest utrzymanie bariery sanitarno-epidemiologicznej kraju poprzez niedopuszczenie do wprowadzenia na terytorium Polski i Unii Europejskiej żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, których jakość zdrowotna nie odpowiada obowiązującym przepisom i nie stanowi zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi. Graniczne kontrole sanitarne nie obejmują towarów przywożonych lub wywożonych z kraju z przeznaczeniem na cele niespożywcze tj. techniczne lub paszowe.

Żywnienie w placówkach oświatowo-wychowawczych

Posiłki wydawane są w 18 stołówkach szkolnych, 20 przedszkolnych i 3 żłobkach, w tym z posiłków dostarczanych przez firmy cateringowe lub dowożone z innych placówek oświatowych korzystało 6 szkół, 8 przedszkoli i 1 żłobek.

Ocena sposobu żywienia w 2022r. została przeprowadzona w 11 zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego.

W placówkach oświatowych na terenie powiatu posiłki sprawdzono pod kątem wytycznych Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. poz. 1154). Teoretyczna ocena zestawień posiłków dokonana na podstawie dekadowej dokumentacji żywieniowej obejmowała:

- analizę struktury żywienia dotyczącą udziału poszczególnych składników pokarmowych w przeliczeniu na energię,
- pokrycie zapotrzebowania na energię i podstawowe składniki odżywcze w odniesieniu do norm żywienia.

Z ocenianych jadłospisów wynika, że dzieci i młodzież w jednostkach systemu oświaty są żywione zgodnie z obowiązującymi normami żywieniowymi. Ocena sposobu żywienia przeprowadzona została również w Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Pajęcznie.

Podsumowanie

1. Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie żywności jest nadzór nad obiektami żywnościowo-żywieniowymi oraz nad jakością zdrowotną żywności i żywienia.
2. Stwierdzone podczas urzędowej kontroli żywności niezgodności wystąpiły głównie w grupie obiektów obrotu żywnością. Niezgodności były usuwane niezwłocznie i skutecznie eliminowane przy pomocy rutynowych procedur, co potwierdziły kontrole sprawdzające. Wykonanie obowiązków wynikających z decyzji administracyjnych przez właścicieli zakładów produkcji i obrotu żywnością przyczyniło się do poprawy warunków sanitarno-technicznych w obiektach.
3. Stan sanitarny w nadzorowanych obiektach żywności i żywienia ulega systematycznej poprawie, rośnie wiedza podmiotów prowadzących działalność w tym obszarze oraz świadomość obowiązujących, przepisów i wymagań, mających na celu zapewnienia bezpieczeństwa żywności. Współpraca przedsiębiorców sektora spożywczego z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Sanitarnej w rozwiązywaniu problemów jest bardzo ważnym czynnikiem, który działa mobilizująco na poprawę stanu sanitarnego obiektów i bezpieczeństwo żywności i żywienia.
4. W zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, w których dokonywano analizy sposobu żywienia nie stwierdzano niezgodności. Osoby odpowiedzialne za żywienie w tych placówkach skutecznie wdrażają zasady racjonalnego żywienia.
5. W 2022r. zakwestionowano 1 próbę wyrobu do kontaktu z żywnością – zestaw szklanek świątecznych.
6. Na skutek zastosowanych sankcji karnych wyegzekwowano m. in. usunięcie uchybień dotyczących bieżącego stanu czystości i porządku, nieprawidłowości dotyczących jakości środków spożywczych, jak również stosowania wdrożonego systemu gwarantującego bezpieczeństwo żywności (GHP, GMP oraz HACCP).
7. W stosunku do lat ubiegłych struktura zakładów branży spożywczej na terenie powiatu pajęczańskiego nie uległa istotnym zmianom. Występują niewielkie wahania ilości obiektów w poszczególnych grupach wynikające z tego, że część z nich ulega likwidacji, ale w ich miejsce powstają nowe. Największa rotacja występuje w sklepach spożywczych i punktach gastronomicznych.
8. Działania w ramach systemu wczesnego ostrzegania (RASFF) pozwoliły na ograniczenie wprowadzania na rynek albo wycofanie z rynku żywności mogącej stanowić ryzyko dla zdrowia ludzkiego.

II. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH

Ocena sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w Powiecie Pajęczańskim została sporządzona w oparciu o dane o przypadkach zachorowań i zakażeń. Rejestracja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne odbywała się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez NIZHP-PZH na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. W ramach identyfikowania różnorodnych zagrożeń zdrowotnych dla społeczności lokalnej Państwowa Inspekcja Sanitarna włączona jest do funkcjonujących centralnych systemów monitorowania systemu epidemiologicznego w skali krajowej, które są realizowane poprzez prowadzenie:

- systemu rejestracji wywiadów epidemiologicznych SRWE,
- system formularzy Nadzoru Epidemiologicznego EPIBAZA,
- elektronicznego systemu nadzoru nad szczepionkami ESNSD (e-szczepionka),
- systemu ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej SEPIS.

W roku 2022 **przeprowadzono 2332 wywiady epidemiologiczne**, dotyczące jednostek chorobowych podlegających zgłaszaniu, jak również chorób nie zakwalifikowanych do rejestracji. Dane za rok 2022 zostały porównane z danymi za rok poprzedni. Do oceny sytuacji epidemiologicznej poszczególnych chorób zakaźnych, które wystąpiły wśród mieszkańców Powiatu Pajęczańskiego wykorzystano mierniki – współczynnik zapadalności (liczba nowych zachorowań przypadająca na 100 tys. mieszkańców)

Liczba mieszkańców Powiatu Pajęczańskiego wg danych GUS (stan na 30.06.2022r.) w porównaniu do roku 2021 zmniejszyła się o 1544 osoby.

W Powiecie Pajęczańskim ogółem w roku 2022 zarejestrowano **2688 przypadki zachorowań**:

- 2390 zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia,
- 291 zachorowania i podejrzenia zachorowań na gripę,
- 7 zachorowań na gruźlicę.

Choroby szerzące się drogą pokarmową

Salmonellozy - zatrucia pokarmowe

W 2022 roku spadła zapadalność na zatrucia pokarmowe (**z 31,5 do 10,2**). Zachorowania wywołane były przez pałeczki Salmonella. Większość chorych nie wymagała hospitalizacji (60%). Podobnie jak w latach poprzednich dominującym typem serologicznym była Salmonella enteritidis. W roku sprawozdawczym nie wydano decyzji nakazujących zaniechanie wykonywania prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby. Nie zarejestrowano ognisk zbiorowego zatrucia pokarmowego. Zarejestrowane przypadki miały charakter indywidualny i nie były powiązane ze sobą epidemiologicznie.

Bakteryjne zakażenia jelitowe

Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

W 2022 r. zapadalność na biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowego o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2 wynosiła **8,1 (5,9 w roku 2021)**. Zespoły biegunkowe u dzieci do lat 2 są ważnym problemem zdrowotnym i epidemiologicznym. W 2022 r. zarejestrowano o 25% więcej zachorowań niż w roku 2021 zakażeń z objawami żołądkowo-jelitowymi wywołanych przez czynniki bakteryjne oraz inne określone i nieokreślone bakterie.

Wirusowe zakażenia jelitowe

W 2022 r. liczba zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim i zapadalność wynosiła **126,1 (39,4 w roku 2021)**.

Zachorowania, które wystąpiły u dzieci do lat 2 w 2022 r. stanowiły **48,9% do 45%** w roku poprzednim ogółu zachorowań.

Wirusowe zapalenia wątroby

W 2022 r. nie rejestrowano zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby typu A. Wirusowe zapalenie wątroby typu A, to ostra choroba zakaźna do zakażenia której dochodzi głównie przez kontakt bezpośredni z zakażonym człowiekiem (np. przeniesienie wirusa znajdującego się na nieumytych po wyjściu z toalety rękach), spożycie skażonego pożywienia (np. nieumytych owoców) i skażonej wody, kontakt seksualny z osobą zakażoną lub chorą.

Metody zapobiegania to przestrzeganie zasad higieny osobistej, mycie rąk po wyjściu z toalety, mycie rąk przed przygotowaniem posiłków i przed jedzeniem, szczepienie osób zatrudnionych przy dystrybucji i produkcji żywności, usuwanie odpadów komunalnych i płynnych nieczystości oraz przy konserwacji urządzeń służących temu celowi, szczepienie dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym i młodzieży, które nie chorowały na WZW typu A, szczepienie osób wyjeżdżających do krajów o wysokiej i pośredniej endemiczności zachorowań na WZW A. W roku sprawozdawczym szczepieniom ochronnym p/WZW typu A poddały się 4 osoby, w roku poprzednim 5 osób.

W roku 2022 podobnie jak w roku poprzednim nie zarejestrowano przypadków przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu B.

W 2022 r. zarejestrowano 1 przypadek wirusowego zapalenia wątroby typ C, w 2021r. nie zarejestrowano zachorowań.

Choroby wieku dziecięcego

W 2022 r. w porównaniu do roku 2021 odnotowano wzrost zachorowań na ospę wietrzną o **48,6%**. Zapadalność wyniosła **425,1 do 104,5** w roku 2021. Podobnie jak w roku ubiegłym najwięcej zachorowań – **74,2%** zarejestrowano w przedziale wiekowym 0-4 lat.

Na ospę wietrzną nie są prowadzone obowiązkowe szczepienia (z wyjątkiem grup ryzyka oraz dzieci przebywających w żłobkach lub klubach dziecięcych). W roku sprawozdawczym zaszczepiono 74 osoby.

W 2022r. zarejestrowano 2 zachorowania na świnkę, w 2021 roku nie zarejestrowano zachorowań. Podobnie jak w roku poprzednim nie zarejestrowano zachorowania na różyczkę, krztusiec i odrę.

Inne choroby zakaźne

Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS

W roku 2022 zarejestrowano 2 nowo wykryte zakażenia HIV oraz 1 zachorowanie na AIDS.

Grypa i zachorowania grypopodobne

Ostre infekcje dróg oddechowych należą do najczęściej występujących chorób zakaźnych.

W 2022 roku zapadalność na grypę i zachorowania grypopodobne znacznie wzrosła i wynosiła **591,9 do 3,9** w roku 2021. Zapadalność u dzieci do lat 14 w roku 2022 wynosiła **207,4**,

natomiast w roku poprzednim zachorowań nie rejestrowano. Kontynuowano nadzór epidemiologiczno-wirusologiczny nad grupą oparty na wybiórczym nadzorze epidemiologicznym tzw. system SENTINEL. W nadzorze SENTINEL w 2022 roku uczestniczyli lekarze z Gminnego Ośrodka Zdrowia w Rzęśni.

Zachorowaniu na grypę oprócz corocznych szczepień p/grypie zapobiega także:

- przestrzeganie higieny mycia i dezynfekcji rąk,
- zakrywanie ust i nosa w czasie kaszlu i kichania,
- w okresie sezonu grypowego unikania przebywania w pomieszczeniach o dużym zagęszczeniu ludzi,
- unikanie przez osoby z objawami zakażenia górnych dróg oddechowych bezpośrednich kontaktów z innymi ludźmi.

Gruźlica

Sytuację epidemiologiczną gruźlicy w Polsce monitoruje Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie (IGiChP).

W 2022 r. zapadalność na gruźlicę wyniosła **14,2 do 7,8** w roku 2021. (przypadki gruźlicy potwierdzone mikroskopowym badaniem z posiewem bakteriologicznym stanowiły 71,5%).

W 2022 roku podobnie jak w roku poprzednim w Powiecie Pajęczańskim nie rejestrowano zgonów osób chorujących na gruźlicę. W roku sprawozdawczym nie wystąpiło ognisko gruźlicy w skupisku.

Pokąsania przez zwierzęta

W Polsce wścieklizna występuje najczęściej u dzikich zwierząt oraz zwierząt domowych. Największym zagrożeniem są bezpańskie psy. Ze względu na dobrą profilaktykę wścieklizny, od wielu lat nie odnotowuje się zachorowań u ludzi. Ostatni zgon z powodu wścieklizny miał miejsce w 2002 roku.

Na 86 osób, które zostały pokąsane przez zwierzęta, 20 osób zakwalifikowano do szczepień.

W 2022 r. zarejestrowano 24 przypadki więcej pokąsań przez zwierzęta niż w 2021 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pajęcznie ściśle współpracuje z Inspekcją Weterynaryjną w zakresie chorób odzwierzęcych. Najczęstszymi sprawcami pokąsań były zwierzęta domowe, głównie psy, sporadycznie koty.

Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w roku poprzednim, dominującą jednostką chorobową był Covid-19. COVID-19 to choroba zakaźna wywoływana przez wirusa SARS-CoV-2. Podstawową drogą szerzenia się wirusa SARS-CoV-2 jest droga kropelkowa. Aerozol rozpylany przez chorych w czasie kaszlu, wdychany przez osoby zdrowe jest najczęstszą drogą zakażenia.

W roku 2022 zarejestrowano **2064** potwierdzone przypadki zakażenia wirusem SARS-CoV-2 (wskaźnik zapadalności wynosił **4198,7**) w roku poprzednim **2543** (wskaźnik zapadalności **5015,6**). Liczba hospitalizacji zmalała o 47,4% w porównaniu do roku 2021. Z prowadzonych badań sekwencjonowania genomu tego wirusa wynika, że spośród 47 losowo pobranych próbek od mieszkańców Powiatu Pajęczańskiego i poddanych sekwencjonowaniu w 6 przypadkach wykryto wariant B.1.617.2, AY.X (Delta), zachorowania dotyczyły głównie stycznia 2022 roku, pozostałe stanowiły wariant B.1.1.529 (Omikron).

Prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych oraz zakażeń

W 2022r. przeprowadzono **2332** dochodzeń epidemiologicznych/wywiadów, w związku ze zgłoszeniem zachorowania lub podejrzenia zachorowania na chorobę zakaźną zgodnie z ustawą o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Dochodzenia prowadzone były w jednostkach chorobowych, w których wymagane jest ustalenie źródła zakażenia, wykrycie czynnika etiologicznego powodującego zachorowanie, objęcie nadzorem osób chorych oraz osób kontaktujących się z chorym lub podejrzanym o zakażenie, ustalenie stanu zdrowia zwierzęcia podejrzanego o zakażenie wścieklizną w celu podjęcia ostatecznej decyzji dotyczącej szczepienia osoby pogryzionej przez zwierzę, przeprowadzenie kwalifikacji zachorowań zgodnie z definicjami przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Szczepienia ochronne - analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

Podczas przeprowadzonych kontroli w punktach szczepień zwrócono szczególną uwagę na:

- wdrażanie obowiązującego Programu Szczepień Ochronnych,
- stan zaszczepienia dzieci i młodzieży,
- postępowanie z preparatami szczepionkowymi zgodnie z opracowaną procedurą,
- daty ważności, sposób magazynowania i transportowania preparatów szczepionkowych,
- prawidłowe opracowanie dokumentacji związanej z niepożądanymi odczynami poszczepiennymi,
- funkcjonowanie monitoringu w urządzeniach chłodniczych służących do przechowywania preparatów szczepionkowych w punktach szczepień.

W placówkach działalności leczniczej szczepionki przechowywane są w lodówkach w temperaturze +2 do +8°C. Prowadzone są rejestry codziennego pomiaru wskazań termometrów w urządzeniach chłodniczych. Placówki posiadają również całodobowy monitoring z funkcją odczytu temperatury i powiadamiania alarmowego (w przypadku odchylenia od normy) na telefon komórkowy.

W 2022 roku nadzór Państwowej Inspekcji Sanitarnej objął realizacją programu szczepień ochronnych (PSO) 8930 dzieci i młodzieży od urodzenia do 20 roku życia. W roku 2021 nadzór prowadzony był nad 9164 dzieci z grupy wiekowej do 20 roku życia. Na koniec 2022 roku liczba dzieci, których rodzice uchylają się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych (wg. informacji zawartych w kartach uodpornienia dzieci, na koniec IV kwartału), wyniosła 24 dzieci, natomiast na koniec 2021 roku 10 dzieci. Widoczne jest zwiększenie tej liczby w stosunku do 2021 roku o 14 dzieci.

W porównaniu z rokiem ubiegłym zwiększyła się liczba rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych swoich dzieci. Do rodziców/opiekunów prawnych w roku sprawozdawczym wysłano 40 pism przypominających lub wzywających do wykonania obowiązku i poddania dziecka szczepieniom ochronnym. W roku 2021 takich pism wysłano 14. Efekt działań to podjęcie szczepień ochronnych u 4 dzieci oraz dostarczenie zaświadczeń lekarskich o tymczasowym przeciwwskazaniu do szczepień u 3 dzieci. Podejmowane działania wobec osób uchylających

się miały na celu poznanie powodu odmowy wykonania obowiązku zaszczepienia. Najczęściej rodzice, jako powód odmowy szczepienia w wyznaczonym terminie podawali częste infekcje dzieci.

Na pogłębienie się zjawiska negatywnej postawy rodziców do uodparniania swoich dzieci wpływ mają też prawdopodobnie ruchy antyszczepionkowe, które wg WHO stanowią największe zagrożenie dla zdrowia publicznego.

Ze względu na dużą liczbę osób uchylających się od realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych, konieczne jest kontynuowanie działań edukacyjnych i szukanie nowych sposobów dotarcia do opiekunów z informacjami wskazującymi na zasadność realizacji szczepień ochronnych. Ważnym źródłem informacji o szczepieniach ochronnych jest strona Państwowego Zakładu Higieny <http://szczepienia.pzh.gov.pl>. Duża liczba użytkowników świadczy o potrzebie prowadzenia portali, dzięki którym opiekunowie mogą uzyskać rzetelną informację na temat szczepień ochronnych.

Szczepienia ochronne w Powiecie Pajęczańskim prowadzone są w 11 podmiotach leczniczych. Liczba rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych oraz liczba dzieci, u których nie zrealizowano obowiązkowych szczepień zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych, stan na dzień 31.12.2022 r. przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych oraz liczba dzieci, u których nie zrealizowano obowiązkowych szczepień zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych, stan na dzień 31.12.2022 r.

Rok	Liczba rodziców/opiekunów prawnych dzieci uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych	Liczba dzieci nie szczepionych obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi
2021	18	10
2022	40	24

Działania podjęte przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pajęcznie w latach 2021-2022 dotyczące rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Działania podjęte przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pajęcznie latach 2021/2022 dotyczące rodziców/ opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych.

Rok	Liczba pism zapraszających na rozmowę/upomnień zawierających wezwanie do obowiązku szczepień z zapewnieniem skierowania sprawy na drodze egzekucji administracyjnej	Liczba tytułów wykonawczych przekazanych do Wojewody
2021	14	2
2022	40	0

Analizę wykonawstwa szczepień obowiązkowych dzieci i młodzieży według wieku w Powiecie Pajęczańskim zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych w latach 2021/2022 przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Analiza wykonawstwa szczepień obowiązkowych dzieci i młodzieży według wieku zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych latach 2021/2022

Rodzaj szczepienia	Rok 2021		Rok 2022	
	rok urodzenia	wykonawstwo	rok urodzenia	wykonawstwo
GRUŹLIA szczepionka BCG noworodki	2021	97,21	2022	99,05
	2020	99,27	2021	97,26
WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY typu B szczepienie podstawowe i uzupełniające	2021	86,07	2022	82,02
	2020	97,55	2021	91,51
BŁONICA, TĘŻEC, KRZTUSIEC szczepienie podstawowe	2021	50,14	2022	44,48
POLIOMYELITIS szczepienie podstawowe	2021	33,98	2022	45,11
HAEMOPHILUS INFLUENZAE typu b szczepienie podstawowe	2021	49,86	2022	44,16
ROTAWIRUS szczepienie podstawowe	2021	60,45	2022	59,94
	2020	22,74	2021	89,59
ODRA, ŚWINKA, RÓŻYCZKA szczepienie podstawowe	2020	62,10	2021	71,23
	2019	88,24	2020	89,24
BŁONICA, TĘŻEC, KRZTUSIEC szczepienie podstawowe i uzupełniające	2020	88,76	2021	91,78
	2019	91,53	2020	94,86
POLIOMYELITIS szczepienie podstawowe i uzupełniające	2020	88,76	2021	91,78
	2019	91,53	2020	94,86
HAEMOPHILUS INFLUENZAE typu b szczepienie podstawowe i uzupełniające	2020	88,76	2021	91,78
	2019	91,53	2020	95,35
STREPTOCOCCS PNEUMONIAE szczepienie pierwotne i uzupełniające	2021	60,17	2022	65,30
	2020	91,44	2021	93,42
BŁONICA, TĘŻEC, KRZTUSIEC 6-ty rok życia szczepienie przypominające	2016	99,57	2017	99,13
	2015	98,91	2016	98,22
POLIOMYELITIS 6-ty r.ż. szczepienie przypominające	2016	99,57	2017	98,91
	2015	98,91	2016	99,32
ODRA, ŚWINKA, RÓŻYCZKA 6-ty rok życia szczepienie I przypominające	2016	39,34	2017	46,41
	2015	80,30	2016	80,40
ODRA, ŚWINKA, RÓŻYCZKA 10-ty rok życia szczepienie I przypominające	2012	99,16	2013	97,12
	2011	99,18	2012	99,38
BŁONICA, TĘŻEC, KRZTUSIEC 14-ty rok życia szczepienie II przypominające	2008	70,99	2009	76,67
BŁONICA, TĘŻEC 19-ty r.ż. szczepienie III przypominające	2003	66,35	2004	67,95
	2002	90,39	2003	88,92

Z przedstawionej powyżej tabeli wynika:

1. Wyszczepialność noworodków p/gruźlicy nieznacznie zwiększyła z 97,21% do 99,05%.
2. W roku 2022 niezaszczepionych p/gruźlicy pozostało 3 noworodków. Natomiast z rocznika 2021 nie zaszczepiono 10 dzieci (rodzice dzieci uchylają się od szczepień lub są odroczone przez lekarza).
3. Uodpornienie małych dzieci p/ WZW B utrzymuje się na podobnym poziomie.
5. Zaszczepienie małych dzieci w pierwszym i drugim roku życia p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis zwiększyło się.
6. Od 2021 roku do obowiązkowych szczepień ochronnych wprowadzono szczepienie p/zakażeniom wywołanym przez rotawirusy w schemacie 3- dawkowym. Pierwszą dawką szczepionki p/rotawirusom szczepione są dzieci po ukończeniu 6 tyg. życia. Pełny cykl szczepienia powinien być zakończony przed ukończeniem 22 tyg. życia. Przeciw rotawirusom szczepienia wykonano u podobnej liczby dzieci jak w roku poprzednim.
7. Szczepienie p/odrze, śwince, różyczce nieznacznie się zwiększyło. W roku sprawozdawczym kontynuowano szczepienie dawką przypominającą dzieci w 10 roku życia.
8. Liczba zaszczepionych w 6 roku życia p/błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis nieznacznie się zwiększyła w stosunku do roku poprzedniego.
9. Ilość zaszczepionych w 14-tym roku życia p/błonicy, tężcowi, krztuścowi nieznacznie się zwiększyła.

Przedstawiona analiza potwierdza, iż szczepienia ochronne na terenie Powiatu Pajęczańskiego zapewniają wysoki odsetek osób zaszczepionych i zabezpieczają przed szerzeniem się chorób zakaźnych. Dla większości chorób, przeciwko którym realizowane są obowiązkowe szczepienia przyjmuje się, że odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu co najmniej ok. 95% populacji, co w przypadku wielu chorób udało się osiągnąć.

III. STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pajęcznie w 2022 r. podobnie jak w latach poprzednich realizowała zadania z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

Sprawowanie nadzoru sanitarnego nad podmiotami leczniczymi stacjonarnymi i ambulatoryjnymi obejmowało kontrolę funkcjonalności, stanu technicznego obiektów, zaopatrzenia w wodę, utrzymania czystości powierzchni pomieszczeń, postępowania z bielizną i odpadami medycznymi. Istotną z uwagi na bezpieczeństwo pacjentów i personelu jest ocena i egzekwowanie prawidłowości prowadzenia procesów dezynfekcji i sterylizacji w nadzorowanych obiektach.

Nadzorem objęto również sposób prowadzenia kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń chorób zakaźnych.

Działalność kontrolno-represyjna

Pod stałym nadzorem znajduje się ogółem 69 obiektów w tym:

a) Działalność wykonywana przez podmioty lecznicze ogółem 24 tj.:

- Oddział wewnętrzny: 1
- Zakłady Pielęgnacyjno-Opiekuńcze: 1
- Przychodnie, Ośrodki Zdrowia, Poradnie: 16
- Zakład badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne: 3
- Zakłady rehabilitacji: 1
- Punkty pobrań materiału do badań: 2,

b) Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową ogółem 45 tj.:

- Indywidualne praktyki lekarskie, Specjalistyczne praktyki lekarskie 44,
- Grupowa praktyka pielęgniarek: 1.

Ogółem w podmiotach leczniczych przeprowadzono 64 kontrole, w tym na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego przeprowadzono 8 kontroli w zakresie analizy funkcjonowania systemu szczepień i dystrybucji szczepionek oraz dwie kontrole dotyczące przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Wydano 2 decyzje administracyjne, zastosowano 1 karanie mandatowe na kwotę 100,00 zł.

Stan techniczny i funkcjonalność pomieszczeń nadzorowanych obiektów

Na podstawie wyników kontroli przeprowadzonych w 2022 r. w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad podmiotami leczniczymi, prowadzącymi działalność leczniczą ocenia się, że z roku na rok stan placówek pod względem sanitarno-higienicznym ulega poprawie. W dwóch podmiotach leczniczych stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-techniczne, w związku z czym wydano decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień. We wszystkich podległych podmiotach stosowane są środki dezynfekcyjne zgodnie z ustawą o wyrobach medycznych i produktach biobójczych. Nie stwierdzono braków w zaopatrzeniu w te preparaty. Osoby przeprowadzające dezynfekcję ściśle przestrzegają

ustalonych procedur opracowanych przez placówki. Środki dezynfekcyjne są dobierane właściwie (spektrum, czas, zastosowanie).

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie sterylizacji dokonano oceny procedur sterylizacyjnych z uwzględnieniem przyjętych rozwiązań zaopatrzenia w materiały sterylne. Na terenie powiatu ogółem zarejestrowanych jest 19 urządzeń sterylizacyjnych. W placówkach prowadzona jest kontrola wewnętrzna procesów sterylizacji. Autoklawy testowane testami bakteriologicznymi spora A, 1 próba została zakwestionowana. W związku z awarią autoklawu właściciel placówki podjął decyzję o wymianie sprzętu.

Podsumowanie

1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych i zakażeń na terenie Powiatu Pajęczańskiego w I kwartale 2022 r. została zdominowana przez zachorowania Covid-19.
2. W związku z wystąpieniem ognisk epidemicznych zakażenia wirusem SARS-CoV-2 zlecono 112 badań genetycznych, w tym 39 w placówkach nauczania i wychowania oraz 73 w Domu Pomocy Społecznej.
3. Nie obserwowano epidemicznego występowania innych chorób zakaźnych, nie rejestrowano przypadków chorób wymagających uruchamiania systemu wczesnego ostrzegania takich jak: cholera, dżuma, ospa prawdziwa.
4. W 2022 r. liczba zachorowań na biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2 w porównaniu do roku 2021 znacznie się zwiększyła.
5. W porównaniu do 2021 r., w roku 2022 zwiększyła się zapadalność na grypę sezonową.
6. Zaobserwowano wzrost zachorowań na choroby wieku dziecięcego szczególnie ospę wietrzną.
7. Liczba osób pokąsanych przez zwierzęta zwiększyła się w stosunku do 2021 r.. Liczba osób, u których podjęto decyzję o szczepieniu p/ wścieklicznie również się zwiększyła.
8. W 2022 r. zapadalność na gruźlicę zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim.
9. Program Szczepień Ochronnych realizowany był zadawalająco. Dla większości chorób, przeciwko którym realizowane są obowiązkowe szczepienia przyjmuje się, że odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu co najmniej ok. 95% populacji, co w przypadku wielu chorób udało się osiągnąć.
10. Niepokojącym trendem dla całej populacji może okazać się systematycznie zyskująca na popularności tendencja do unikania szczepień, działanie ruchów antyszczepionkowych. Ze względu na utrzymującą się wysoką liczbę osób uchylających się od realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych, konieczne jest kontynuowanie działań edukacyjnych i szukanie nowych sposobów dotarcia do opiekunów z informacjami wskazującymi na zasadność realizacji szczepień ochronnych.
11. W roku sprawozdawczym zarejestrowano 7 łagodnych odczynów poszczepiennych, w tym 1 po szczepieniu p/Covid-19. W roku poprzednim zgłoszono 1 poważny oraz 5 łagodnych niepożądanych odczynów poszczepiennych. Osoby, u których stwierdzono niepożądane odczyny poszczepienne, w pełni wróciły do zdrowia.

12. W porównaniu z rokiem ubiegłym zwiększyła się liczba rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych swoich dzieci. Podejmowane działania wobec osób uchylających się miały na celu poznanie powodu odmowy wykonania obowiązku szczepienia. Najczęściej rodzice jako powód odmowy szczepienia w wyznaczonym terminie podawali częste infekcje dzieci.
13. Na pogłębienie się zjawiska negatywnej postawy rodziców do uodparniania swoich dzieci, wpływ mają też prawdopodobnie ruchy antyszczepionkowe, które wg. WHO stanowią największe zagrożenie dla zdrowia publicznego.
14. W 2022 roku zmniejszyła się liczba dzieci, młodzieży i osób dorosłych zaszczepionych preparatami szczepionkowymi zalecanymi przeciw kleszczowemu zapaleniu mózgu, WZW typu A, WZW typu B, *Neisseria meningitidis*. W roku sprawozdawczym zanotowano większą liczbę osób szczepionych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego, ospie wietrznej oraz grypie.
15. Analiza stanu sanitarnego podmiotów leczniczych wskazuje, że placówki zorganizowane są prawidłowo i spełniają w podstawowym zakresie obowiązujące wymogi sanitarno-techniczne.

IV. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA I KĄPIELI

Nadzorem objęto 23 urządzenia wodociągowe, w tym:

- wodociągi o produkcji ≤ 100 [m³/d] – 8 obiektów;
- wodociągi o produkcji 101 – 1000 [m³/d] – 13 obiektów;
- wodociągi o produkcji 1001 – 10 000 [m³/d] – 2 obiekty;

oraz 22 indywidualnych ujęć, z których woda jest wykorzystywana w ramach działalności gospodarczej, w budynkach użyteczności publicznej, w podmiotach działających na rynku spożywczym.

W ramach prowadzonego nadzoru nad jakością wody do badań zostało pobranych ogółem 634 próbki wody, w tym:

- 576 próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z urządzeń i sieci wodociągowej;
- 18 próbek ciepłej wody w celu oceny stopnia skażenia pałeczkami *Legionella sp.*: 8 próbek w podmiocie wykonującym działalność leczniczą całodobową, 8 próbek w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym, 2 próbki w pływalni krytej;
- 40 próbek wody basenowej.

Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Zgodnie z ustawą z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz. U. z 2020r. poz. 2028 z późn. zm.) Państwowa Inspekcja Sanitarna **sprawuje kontrolę** nad jakością wody w wodociągach na terenie całego powiatu. Ludność w poszczególnych gminach zaopatrywana jest w wodę do spożycia z urządzeń własnych gmin, z wodociągów zakładowych i ujęć lokalnych (zakłady produkujące żywność, fermy drobiu, ubojnia zwierząt). **Za jakość wody odpowiada producent, czyli wójt, burmistrz, przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne.**

Lp.	Organ odpowiedzialny	Nazwa wodociągu
1	Burmistrz Pajęczna (zarządca: Miejski Zakład Komunalny w Pajęcznie)	Pajęczno, Janki, Nowe Gajęcice, Niwiska Górne, Czerkiesy
2	Burmistrz Miasta i Gminy Działoszyn (zarządca: Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Działoszynie)	Działoszyn, Trębaczew, Bobrowniki, Zalesiaki, Szczyty, Kolonia Lisowice, Niżankowice
3	Wójt Gminy Rząśnia (zarządca: Zakład Gospodarki Komunalnej w Rząśni)	Rząśnia
4	Wójt Gminy Sulmierzyce	Sulmierzyce, Dąbrówka
5	Wójt Gminy Siemkowice	Siemkowice, Siemkowice-Olszynka, Radoszewice
6	Wójt Gminy Kiełczygłów	Kiełczygłów
7	Wójt Gminy Strzelce Wielkie	Zamoście
8	Wójt Gminy Nowa Brzeźnica	Nowa Brzeźnica, Prusicko, Wólka Prusicka

Zakres badań obejmował badania mikrobiologiczne, fizykochemiczne i organoleptyczne. Badania jakości wody do spożycia wykonuje laboratorium Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Wieluniu i Łodzi lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości badań zatwierdzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podstawę zapewnienia konsumentom bezpiecznej wody do spożycia stanowią zarówno badania wykonywane przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej, jak i badania realizowane w ramach nadzoru Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Pajęcznie. Producenci wody prowadzili badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej na podstawie uzgodnionych z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Pajęcznie harmonogramów pobierania próbek wody, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*. Sprawozdania z powyższych badań były przekazywane PSSE w Pajęcznie. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pajęcznie weryfikował terminowość ich przekazywania, analizował wyniki badań jakości wody, w konsekwencji tego określał przydatność wody do spożycia. W sytuacji gdy woda nie odpowiadała wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*, monitorował wywiązywanie się producentów wody z realizacji działań naprawczych mających na celu przywrócenie jakości wody do wymagań ww. rozporządzenia. Każdorazowo po stwierdzeniu, że jakość wody ulega zmianie i odbiega od wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia dnia 7 grudnia 2017r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*, formułowane były komunikaty o jakości wody i zaleceniach jej użytkowania. Komunikaty przekazywane były właściwym samorządom odpowiedzialnym za zbiorowe zaopatrzenie w wodę do spożycia, w celu podania ich do wiadomości konsumentów, a także umieszczane były na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Pajęcznie .

Na podstawie wyników badań próbek wody pobranych z w/w urządzeń wodociągowych, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pajęcznie ocenił, iż jakość wody w nadzorowanych wodociągach na koniec 2022 roku spełniała wymagania (w tym warunkowo w 1 wodociągu zbiorowego zaopatrzenia).

Wodociągi, w których jakość wody w ciągu roku nie spełniała wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*:

- wodociąg Czerkiesy (bakterie grupy coli, Escherichia coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C),
- wodociąg Nowe Gajęcice (bakterie grupy coli, Escherichia coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C),
- wodociąg Sulmierzyce (ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C),
- wodociąg Wólka Prusicka (ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C),
- wodociąg Prusicko (ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C),
- wodociąg Dąbrówka (ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C),
- wodociąg Nowa Brzeźnica (ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C),
- wodociąg Janki (bakterie grupy coli, Escherichia coli),
- wodociąg Kieńczygłów (bakterie grupy coli),

- wodociąg Zamoście (bakterie grupy coli, mangan),
- wodociąg zakładowy PGE Trębaczew (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C),
- wodociąg zakładowy „EDMAL” w Działoszynie (bakterie grupy coli),
- wodociąg zakładowy WIT-MONT w Trębaczewie (bakterie grupy coli),

Po rozważeniu stopnia zagrożenia dla zdrowia konsumentów, PPIS w Pajęcznie stwierdził:

- brak przydatności wody do spożycia w wodociągu Czerkiesy, Nowe Gajęcice, Janki, Kiełczygłów, Trębaczew PGE, „EDMAL” w Działoszynie i WIT-MONT w Trębaczewie oraz nakazał podjęcie działań naprawczych mających na celu doprowadzenie jakości wody do zgodnej z obowiązującymi przepisami,
- warunkową przydatność wody do spożycia w wodociągach: Nowa Brzeźnica, Prusicko (dwukrotnie), Wólka Prusicka, Sulmierzyce, Dąbrówka, Kiełczygłów, Zamoście oraz nakazał doprowadzenie jakości wody w wyżej wymienionych urządzeniach wodociągowych do wymagań określonych przepisami.

Kontrolne badania wody wykonane po zakończeniu działań naprawczych wykazały, iż jakość wody uległa poprawie w tych wodociągach. Wyjątek stanowi 1 wodociąg:

- wodociąg zbiorowego zaopatrzenia Zamoście, w którym stwierdzono ponadnormatywną zawartość manganu. Termin doprowadzenia jakości wody w tym wodociągu do zgodnej z obowiązującymi przepisami wyznaczono na 31.03.2023r.

Okresowe pogorszenie jakości wody w zakresie parametrów fizykochemicznych wystąpiło w 4 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia: Siemkowice (mętność, żelazo), Radoszewice (mangan), Bobrowniki (chlor wolny), Dąbrówka (mętność) oraz w 4 indywidualnych ujęciach wody: KORKUS w Pajęcznie (barwa, mętność, jon amonowy), MIR-KAR w Makowiskach (mangan), ROKOKO w Gawłowie (mangan) i TAT-POL w Działoszynie (żelazo i nikiel). PPIS w Pajęcznie uznał stwierdzone przekroczenie za nie stwarzające zagrożenia dla zdrowia ludzi. Jednocześnie mając na uwadze zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentom polecił podjęcie w trybie natychmiastowym działań naprawczych, a po ich zakończeniu wykonanie kontrolnego badania wody mającego na celu sprawdzenie czy woda spełnia określone wymagania. Jakość wody uległa poprawie i odpowiada wymaganiom.

W roku 2022 w ramach kontroli wewnętrznej pobrano do badań łącznie 28 próbek wody w kierunku oznaczenia poziomu substancji promieniotwórczych: izotopów radu Ra-226 i Ra-228, trytu H-3 i radonu. W przebadanych próbkach wody nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu badanych substancji. Stężenia tych substancji nie przekraczały granic wykrywalności bądź przekraczały je w minimalnym stopniu.

Ogólna liczba ludności zaopatrywanej w wodę z nadzorowanych urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę wynosiła – 49 903 osób. Indywidualne ujęcia zaopatrywały w wodę do spożycia 224 osoby.

Stosowane technologie uzdatniania wody

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi ujmowana w 24 nadzorowanych wodociągach i indywidualnych ujęciach wody nie była poddawana procesom uzdatniania.

Stałe uzdatnianie metodą filtracji (odżelazianie i/lub odmanganianie) i napowietrzania stosowane jest na 10 ujęciach wodociągów publicznych: Janki gm. Pajęczno, Zamoście gm. Strzelce Wielkie, Rząśnia, Kiełczygłów, Siemkowice, Siemkowice-Olszynka, Radoszewice gm. Siemkowice, Sulmierzyce, Dąbrówka gm. Sulmierzyce, Nowa Brzeźnica oraz na 11 ujęciach indywidualnych (zakładowych).

Stała dezynfekcja wody stosowana jest na 8 ujęciach wodociągów publicznych: Pajęczno, Działoszyn, Kolonia Lisowice, Niżankowice, Trębaczew, Zalesiaki Bobrowniki i Szczyty (promienie UV i podchloryn sodu).

Ocena jakości wody w kąpieliskach i w basenie

Nadzorem sanitarnym w zakresie jakości wody do kąpeli objęto 1 obiekt, tj. Powiatową Pływalnię w Pajęcznie przy ul. Sienkiewicza. Woda do badania pobierana była w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej, zgodnie z harmonogramem ustalonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Pajęcznie. Łącznie do badania pobrano 40 prób wody basenowej. Na podstawie analizy sprawozdań z badania pobranych próbek wody stwierdzono, że jakość wody w niecce basenowej i wody wprowadzanej do niecki z systemu cyrkulacji w całym okresie sprawozdawczym odpowiadała obowiązującym wymaganiom.

Na terenie nadzorowanym w 2022 roku nie funkcjonowało żadne kąpielisko ani miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli.

Ocena jakości ciepłej wody

Pod nadzorem w 2022r. znajdowało się 8 instalacji ciepłej wody użytkowej. W ramach monitoringu jakości wody, w celu wykrywania bakterii *Legionella sp.* zostało pobranych do badania łącznie 18 próbek wody w 3 obiektach: w Szpitalu Powiatowym w Pajęcznie, w Powiatowej Pływalni w Pajęcznie oraz w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Działoszynie. Przeprowadzone badania wykazały skażenie systemów wodnych pałeczkami *Legionella sp.* w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Działoszynie. W związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pajęcznie wydał decyzję administracyjną, w której nakazał doprowadzić jakość wody ciepłej użytkowej w/w obiekcie do obowiązujących przepisów, tj. do wartości poniżej 100 jtk/100ml. Po przeprowadzeniu działań naprawczych i wykonaniu badań ciepłej wody użytkowej pobranej z instalacji wody ciepłej w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Działoszynie, które potwierdziły właściwą jej jakość, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pajęcznie wydał ocenę, w której stwierdził, że woda w instalacji wody ciepłej w zakresie przebadanych parametrów spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U z 2017r., poz. 2294).

V. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W 2022 roku w ewidencji znajdowały się 273 obiekty, w tym:

Lp.	Grupy zakładów	Liczba zakładów
1	Zakłady kosmetyczne	38
2	Zakłady fryzjerskie	58
3	Zakłady odnowy biologicznej	9
4	Cmentarze	26
5	Obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	3
6	Obiekty, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu i odnowy biologicznej,	5
7	Kaplice przedpogrzebowe	19
8	Inne obiekty w tym: dom kultury, kino, zakłady pogrzebowe, stacje paliw, ферmy drobiu, stadiony sportowe, parking leśny, apteki i punkty apteczne, sklep zielarsko-drogerijny, targowiska, firmy transportowe (przewóz osób),	61
9	Pływalnia kryta	1
10	Ustęp publiczny stały skanalizowany	2
11	Dom pomocy społecznej	1
12	Placówka zapewniająca całodobową opiekę	1
13	Gospodarstwa agroturystyczne	1
14	Zakład tatuażu	1
15	Obiekty rekreacyjne (publiczne place zabaw dla dzieci, parki, boiska, itp.)	47

Przeprowadzono 468 kontroli, w tym:

- 158 zgodnie z harmonogramem nadzoru nad obiektami na 2022r.,
- 84 poza harmonogramem (w tym kontrole: sprawdzające wykonanie nałożonych obowiązków, kontrole przestrzegania obowiązków przedsiębiorców w zakresie zapobiegania Covid-19, sprawdzające czystość i porządek na terenie gmin, w nowo zarejestrowanych obiektach na wniosek podmiotów rozpoczynających działalność, warunków przeprowadzania ekshumacji, miejsc zakwaterowania uchodźców z Ukrainy),
- 11 w ramach interwencji,
- 215 w ramach nadzoru nad jakością wody.

Uczestniczono w 22 ekshumacjach.

Wydano:

- 77 decyzji
- 7 postanowień,
- 11 opinii sanitarnych,
- 477 ocen jakości wody.

Nałożono 2 mandaty karne.

Stan higieniczno-sanitarny budził zastrzeżenia w 9 spośród wszystkich skontrolowanych obiektów. Stwierdzone uchybienia miały wpływ na zapewnienie właściwych warunków

świadczenia usług dla ludności oraz utrzymanie odpowiedniego stanu sanitarnego obiektów i urządzeń użyteczności publicznej.

Z uwagi na stwierdzone w wyniku kontroli uchybienia, zostały wydane decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości sanitarno-technicznych oraz nałożono grzywny w drodze mandatu karnego. Przeprowadzone kontrole w zakładach, w których zastosowano karanie mandatowe wykazały poprawę warunków sanitarno – higienicznych. Wykonanie nakazów ujętych w decyzjach administracyjnych zweryfikowano podczas kontroli sprawdzających – nieprawidłowości usunięto.

Podsumowanie

1. W wodociągach Czerkiesy, Nowe Gajęcice, Zamoście, Nowa Brzeźnica, Prusicko, Wólka Prusicka, Sulmierzyce, Dąbrówka, Kiełczygłów, Janki, PGE w Trębaczewie, EDMAL w Działoszynie i WIT-MONT w Trębaczewie wystąpiło okresowe lub krótkotrwałe pogorszenie jakości wody w zakresie parametrów mikrobiologicznych. Wskutek podjętych w trybie natychmiastowym działań naprawczych, jakość wody uległa poprawie i spełniała określone normy. Przeprowadzona analiza wyników kontroli oraz przyczyn zanieczyszczenia wody do spożycia wskazuje, że konieczne jest kontynuowanie działań mających na celu polepszenie stanu sanitarno-technicznego infrastruktury wodociągowej.
2. Wyniki pomiarów stężenia substancji promieniotwórczych w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi otrzymane w ramach monitoringu substancji promieniotwórczych wykazały, iż w powiecie pajęczańskim występuje znikome ryzyko dla zdrowia ludzkiego w związku z narażeniem na substancje promieniotwórcze pochodzące z wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.
3. Podobnie jak w roku ubiegłym stwierdzono pogorszenie się jakości ciepłej wody użytkowej w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Działoszynie. W wyniku przeprowadzonych działań naprawczych woda odpowiadała wymaganiom obowiązujących przepisów prawnych.
4. W 2022 roku na terenie powiatu pajęczańskiego nie funkcjonowało żadne kąpielisko ani miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli. Na terenie powiatu brakuje kąpielisk. Organy inspekcji sanitarnej nie nadzorują wszystkich potencjalnych miejsc, które w świadomości społeczeństwa mogą funkcjonować jako miejsca tradycyjnie wykorzystywane do kąpieli. Niestety ma to zasadniczy wpływ na bezpieczeństwo osób korzystających z takich miejsc.
5. Stan sanitarno-higieniczny nadzorowanych obiektów użyteczności publicznej oceniono jako dobry, pomimo stwierdzenia w wyniku prowadzonych kontroli uchybień w 8% obiektów.

VI. STAN SANITARNY PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

W roku sprawozdawczym 2022 Pion Higieny Dzieci i Młodzieży nadzorował ogółem 45 placówek, z których 44 to placówki edukacyjne i opiekuńczo – wychowawcze oraz poradnie psychologiczno - pedagogiczne, 1 to placówka sezonowa. Katalog placówek objętych nadzorem obejmował:

- 16 szkół podstawowych
- 4 żłobki i 3 kluby dziecięce
- 11 przedszkoli, w tym 1 punkt przedszkolny
- 6 zespołów, w skład których wchodzi 10 szkół podstawowych i 6 przedszkoli
- 2 zespoły szkół ponadpodstawowych, w skład których wchodzi 2 licea ogólnokształcące, 1 szkoła branżowa oraz technikum,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy,
- 2 Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne,
- 1 placówkę wypoczynku letniego.

W roku 2022 na terenie Powiatu Pajęczno nie nastąpiły większe zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek. Do wykazu obiektów doszły: klub dziecięcy oraz żłobek, natomiast likwidacji uległa szkoła podstawowa.

Na początku roku 2022 działania Inspekcji Sanitarnej podobnie, jak w roku ubiegłym, w znacznym stopniu zostały zdeterminowane przez trwającą pandemię wirusa SARS-CoV-2. Oprócz realizacji zadań wynikających z nadzoru nad warunkami sanitarno – higienicznymi placówek dla dzieci i młodzieży, realizowano również zadania, które związane były z panującą pandemią. Ze skontrolowanych placówek korzystało łącznie **6674** dzieci i młodzieży, w tym **4242** uczniów szkół podstawowych, **1310** przedszkolaków i **196** dzieci objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych. Łącznie przeprowadzono **81** kontroli w czasie których nadzorowano i sprawdzano nie tylko to, w jakim stopniu placówki zapewniają dzieciom i młodzieży właściwe warunki sanitarno – higieniczne, lecz również jak wdrażane są w życie i przestrzegane wytyczne przeciwepidemiczne MZ, MEN i GIS dla poszczególnych typów placówek. Wśród przeprowadzonych roku 2022 kontroli były zarówno kontrole planowe wynikające z harmonogramu pracy, jak i kontrole podjęte w związku z panującą na początku roku sytuacją epidemiologiczną oraz kontrole podjęte na wniosek zainteresowanych stron.

W 2022 roku, panująca w kraju w styczniu i lutym sytuacja epidemiologiczna dotknęła również placówki edukacyjne na terenie Powiatu Pajęczańskiego. W dwóch pierwszych miesiącach roku sprawozdawczego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pajęcznie wydał łącznie **77** pozytywnych opinii dotyczących wnioskowanych przez dyrektorów placówek zmian wariantu nauczania bądź to na wariant hybrydowy, bądź o zawieszeniu zajęć i przejściu na wariant zdalny.

Zaplecze sanitarne placówek oraz warunki do utrzymania higieny osobistej

Źródłem zaopatrzenia szkół i placówek oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi są urządzenia wodociągowe zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Nadzór nad jakością wody pochodzącej z przedmiotowych wodociągów sprawują organy inspekcji sanitarnej. Jakość wody w omawianych wodociągach odpowiadała

wymaganiom. Nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami oraz ściekami powstałymi na terenie tych obiektów w czasie kontroli nie stwierdzono. W 2022 roku wszystkie skontrolowane placówki podłączone były do sieci wodociągowej. 30 placówek podłączonych do sieci kanalizacyjnej centralnej, 11 placówek posiada własne szamba (zbiorniki bezodpływowe), 2 placówki posiadają własne oczyszczalnie ścieków.

We wszystkich 41 skontrolowanych placówkach zapewniono zgodny z obowiązującymi przepisami standard dostępności do urządzeń sanitarnych. W żadnym obiekcie nie stwierdzono zaniedbań w zakresie stanu czystości i porządku oraz stanu technicznego urządzeń sanitarnych. We wszystkich placówkach zadbano o dostateczną ilość płynu dezynfekującego, zapewniono środki higieny i inne wyposażenie (np. papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku, mydło w płynie w dozownikach). Wszędzie w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych umieszczono instrukcje prawidłowego mycia i dezynfekcji rąk.

Zapewnienie właściwego dostępu do środków higieny i bieżącej ciepłej wody, wpływa na stworzenie należytych pod względem higienicznym i zdrowotnym warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów w placówkach.

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

Biorąc pod uwagę obecnie obowiązujące przepisy, placówki dla dzieci i młodzieży powinny posiadać certyfikat potwierdzający zgodność wyrobu z Polskimi Normami lub atest potwierdzający bezpieczeństwo użytkowania produktu.

Wszystkie przedszkola, żłobki i kluby dziecięce na terenie naszego powiatu posiadają certyfikowane meble i sprzęt edukacyjny.

Na 35 skontrolowanych placówek edukacyjnych, w 26 szkołach i przedszkolach meble i sprzęt edukacyjny posiadają certyfikaty w 100%, natomiast w 9 placówkach w powyżej 50%. Podczas kontroli przeprowadzono również ocenę prawidłowości rozmieszczenia dzieci i uczniów w ławkach i stolikach zgodnie z obowiązującymi normami oraz ergonomię mebli szkolnych i przedszkolnych, czyli ich dostosowanie do wzrostu przedszkolaków i uczniów.

W przedszkolach przeprowadzona w 5 oddziałach 3 placówek ocena w tym zakresie wykazała, że meble zestawione są prawidłowo, a dzieci siedzą na krzeselkach i przy stolikach dostosowanych do ich wzrostu.

Oceniono ten aspekt również w 5 oddziałach 3 placówek szkolnych. Dokonano oceny łącznie 149 stanowisk pracy ucznia. W badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.

W trosce o stan zdrowia uczniów został wprowadzony prawny obowiązek zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w placówkach podręczników i przyborów szkolnych., gdyż nadmierne obciążenie dzieci ciężarem tornistrów lub plecaków może mieć różnorakie konsekwencje dla ich zdrowia. Na terenie Powiatu Pajęczańskiego z tego obowiązku wywiązały się wszystkie skontrolowane placówki.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pobytu dzieci i młodzieży w szkołach, kontrolami objęto również warunki sanitarno – higieniczne prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Oceniano nie tylko posiadanie przez placówkę infrastruktury sportowej, ale także jej stan sanitarno – techniczny.

W 2022 roku z pełnej infrastruktury sportowej tj. szkolnego zespołu sportowego wraz z boiskiem (sala gimnastyczna, sala rekreacyjna i pomieszczenia pomocnicze) korzystali uczniowie 12 spośród 24 skontrolowanych placówek. Salę gimnastyczną z boiskiem posiadają 4 placówki.

Podczas kontroli oceniano również stopień korzystania przez uczniów z natrysków po zajęciach sportowych. W 12 szkołach są one czynne, jednak nieużywane.

Ocena planu zajęć dydaktycznych

Właściwa organizacja procesu nauczania i wychowania w szkołach ma niewątpliwy wpływ na rozwój ucznia, dlatego – zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi – plan zajęć dydaktyczno – wychowawczych powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia uczniów zajęciami w kolejnych dniach tygodnia oraz stałego rozpoczynania zajęć szkolnych. W 2022 roku pod tym kątem skontrolowano 273 oddziały w 24 placówkach. Należy zauważyć, iż w żadnej z badanych w tym zakresie szkół nieprawidłowości nie stwierdzono.

Ocena warunków wypoczynku dzieci i młodzieży

Na terenie Powiatu Pajęczańskiego w 2022 roku nie zanotowano turnusów wypoczynku zimowego, natomiast w ramach wypoczynku letniego, w roku 2022 zarejestrowano jeden Ośrodek Obozowo – Biwakowy. W czasie 19 turnusów wypoczywało na terenie powiatu 1739 uczestników. Podczas trwania wypoczynku przeprowadzono 8 kontroli, w czasie których sprawdzano stan sanitarno – higieniczny obiektów. Żadna z kontroli nie wykazała uchybień w zakresie zapewnienia uczestnikom bezpiecznych warunków oraz w zakresie stanu higieniczno – sanitarnego,

W ramach przeprowadzonych kontroli, prowadzono również wśród dzieci i młodzieży działania prewencyjne i profilaktyczne zmierzające do zapewnienia uczestnikom bezpiecznego wypoczynku na terenie naszego powiatu.

Profilaktyczna opieka zdrowotna

Na 24 skontrolowane placówki 20 posiada gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, oraz zapewnia swoim uczniom opiekę stomatologiczną.

Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego

W 2022r. przeprowadzono 8 kontroli, w ramach których sprawdzano, w jaki sposób placówki przygotowały się na przyjęcie uczniów po przerwie wakacyjnej. W żadnej ze skontrolowanych placówek nie stwierdzono uchybień.

Podsumowanie

1. Na podstawie analizy wyników przeprowadzonych kontroli oceniono, że stan sanitarno-higieniczny nadzorowanych obiektów ulega systematycznej poprawie, dzięki prowadzonym pracom remontowym i naprawczym, oddaniu do użytkowania nowych pomieszczeń dydaktycznych i higieniczno – sanitarnych, zakupowi nowych mebli edukacyjnych.

2. We wszystkich kontrolowanych placówkach zapewniono zgodny z obowiązującymi przepisami standard dostępności do urządzeń sanitarnych. Urządzenia sanitarne są sprawne technicznie. Przy umywalkach do mycia rąk zapewniona jest bieżąca ciepła i zimna woda.
3. W dalszym ciągu w kilku obiektach stwierdza się niedostateczną infrastrukturę do zajęć wychowania fizycznego, dotyczy to głównie szkół wiejskich w zakresie m.in braku przebieralni czy prowadzeniu zajęć na korytarzu szkolnym.
4. Plany zajęć dydaktyczno – wychowawczych uwzględniają potrzebę równomiernego obciążenia uczniów zajęciami w kolejnych dniach tygodnia oraz stałego rozpoczynania zajęć szkolnych.
5. Wszystkie szkoły pracują w systemie jednozmianowym.
6. W podległych placówkach uczniowie mają zapewnioną możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych. Inspekcja Sanitarna motywuje uczniów do prawidłowego i zdrowego trybu życia, jak również zwraca uwagę dzieciom, ich rodzicom, opiekunom i nauczycielom na problem przeciążonych plecaków będących przyczyną wad postawy, przekazuje wiedzę na temat wyboru właściwego tornistra, jego prawidłowego pakowania, użytkowania oraz kształtowania nawyków prawidłowej postawy ciała. Zauważa się, że niewielki odsetek uczniów wykorzystuje możliwość pozostawienia podręczników szkole.
7. Meble szkolne utrzymane są w dobrym stanie sanitarno - technicznym.
8. Stan sanitarno - higieniczny obozu był prawidłowy.
9. We wszystkich nadzorowanych placówkach jest przestrzegany obowiązek całkowitego zakazu palenia wyrobów tytoniowych, nowatorskich wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych

VII. WARUNKI SANITARNO – HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

W roku 2022 pion higieny pracy obejmował ewidencją 434 obiekty zatrudniające ogółem 5634 pracowników. Nadzorem objęto 180 zakładów pracy zatrudniających ogółem 2425 pracowników.

Pod względem ilości zatrudnionych pracowników dominuje sektor przetwórstwa przemysłowego owoców i warzyw oraz inne zakłady produkcji żywności – 30,2 % ogółu zatrudnionych, następnie produkcja wyrobów z mineralnych surowców, w tym produkcja cementu – 18,5 % zatrudnionych, sektor handlu detalicznego – łącznie 11,4 % zatrudnionych, opieka zdrowotna – 8,2 % ogółu zatrudnionych.

Od wielu lat w ewidencji dominują zakłady małe, zatrudniające do 9 pracowników – 308 obiektów (stanowi 70,9 %) oraz zatrudniające od 10 do 49 pracowników – 110 obiektów (stanowi 25,3 %). Dwa zakłady zatrudniają ponad 500 osób.

Bieżący nadzór sanitarny sprawowany przez higienę pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej Powiatu Pajęczańskiego obejmował w 2022r. kontrole dotyczące przestrzegania przepisów m.in. z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników, występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy, produktów biobójczych oraz prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3, a także oceny ryzyka zawodowego. Nadzorem objęto również wprowadzanie do obrotu środków zastępczych i substancji psychotropowych oraz produktów biobójczych i produktów kosmetycznych.

Prowadzono nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy. Przeprowadzono ogółem 273 kontrole. Przeprowadzono 4 postępowania w zakresie chorób zawodowych. Wydano ogółem 46 decyzji administracyjnych.

Stan higieniczno – sanitarny obiektów

W wyniku przeprowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących warunków higieniczno – sanitarnych oraz realizacji zadań wynikających z bieżącego nadzoru ogółem wydano 29 decyzji dotyczących środowiska pracy, które zawierały 75 nakazów. Podczas prowadzenia nadzoru stwierdzono nieprawidłowości w zakresie warunków pracy, złego stanu sanitarnego - higienicznego pomieszczeń produkcyjnych oraz pomieszczeń higieniczno – sanitarnych, uchybienia w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły:

- badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy - 16 przypadków;
- rejestru czynników szkodliwych oraz kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia - 7 przypadków;
- sanitarno- higienicznego pomieszczeń higieniczno – sanitarnych - 1 przypadek;

- obniżenia normatywów najwyższych dopuszczalnych natężeń hałasu - 4 przypadki;
- poinformowania pracowników o wynikach badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia - 12 przypadków;
- stanu oceny ryzyka zawodowego - 3 przypadki;
- substancji, mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, w tym prowadzenia rejestru pracowników, rejestru prac, przekazywania informacji w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy do PWIS - 6 przypadków;
- spisu stosowanych substancji i mieszanin niebezpiecznych oraz kart charakterystyki - 3 przypadki;
- doboru ochron indywidualnych - 4 przypadki.

W roku 2022 podczas kontroli stwierdzono w pięciu obiektach przekroczenia ekspozycji na hałas. W warunkach przekroczenia normatywów higienicznych zatrudnionych było ogółem 30 pracowników. W jednym obiekcie stwierdzono oświetlenie pomieszczeń pracy niezgodne z normą. Podczas prowadzenia kontroli zakładów, w których pracownicy zatrudnieni są w warunkach przekroczeń normatywów higienicznych zwraca się uwagę pracodawców na sprawowanie szczególnej opieki nad pracującymi w takich warunkach i przyjrzeniu się czy pracownik przestrzega ustalonych przepisów i zasad bezpiecznej pracy. Stwierdzono poprawę warunków pracy w 3 obiektach poprzez obniżenie stężenia pyłów poniżej najwyższego dopuszczalnego stężenia. Poprawa warunków pracy dotyczyła 17 pracowników.

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach sprawowanego nadzoru nad warunkami pracy szczególny nacisk kładzie na występujące w środowisku pracy czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Ze względu na charakter skutków zdrowotnych temat ten jest realizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną w sposób ciągły. Nowelizacja Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy spowodowała kontynuację nadzoru w tym zakresie obiektów, w których odbywają się prace związane z narażeniem substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. W wymienionym zakresie nadzorem na terenie Powiatu Pajęczańskiego objętych jest 28 obiektów, w których narażenie dotyczy 482 pracowników.

Kontynuowany w roku 2022 nadzór nad stanem sanitarno – higienicznym w zakładach pogrzebowych oraz warunkami pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach pogrzebowych nie wykazał nieprawidłowości.

W 2022 przeprowadzono również kontrolę w zakresie narażenia na radon. Wykonano 2 kontrole. Nadzorem objęto 1 obiekt. Nadzór rozpoczęto w związku z otrzymanym raportem z pomiarów radonu, w którym stwierdzono radon w stężeniu 322 Bq/m³, co świadczy o przekroczeniu poziomu średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu, o czym mowa jest w ustawie z dnia 29 listopada 2000r. Prawo atomowe. Pomiary średniorocznego stężenia radonu, realizowane były przez Głównego Inspektora Sanitarnego w ramach zadania mającego na celu identyfikację terenów, na których wewnątrz pomieszczeń

poziom średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu może przekroczyć poziomu odniesienia. Podczas kontroli obiektu oraz w wystosowanych pismach zarekomendowano podjęcie odpowiednich działań zmniejszających poziom radonu. Przedstawiono materiały informacyjne. O sprawie poinformowano Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Pajęcznie.

Postępowanie w sprawie chorób zawodowych

Inspekcja sanitarna prowadzi działania mające na celu ochronę zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem czynników szkodliwych i uciążliwych występujących w środowisku pracy, w tym zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych. Pracodawca jest obowiązany stosować środki zapobiegające chorobom zawodowym, w szczególności: utrzymywać w stanie stałej sprawności urządzenia ograniczające lub eliminujące szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiska pracy, przeprowadzać na własny koszt badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia, rejestrować i przechowywać te wyniki, a także udostępniać wyniki badań i pomiarów pracownikom. W ramach realizacji zadań ustawowych, na podstawie prowadzonego postępowania w roku 2022 nie wydano decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do jej stwierdzenia. W roku 2022r. wpłynęły 4 podejrzenia o chorobę zawodową. Przeprowadzono 4 postępowania wyjaśniające w zakresie chorób zawodowych, sporządzono 4 karty oceny narażenia zawodowego.

Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w obszarze chemikaliów

W roku 2022 przeprowadzono 149 kontroli w zakresie substancji i mieszanin chemicznych oraz produktów biobójczych. Nadzorem objęto m.in. posiadanie i ważność stosownego pozwolenia na wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego oraz oznakowanie opakowania. Szczególną uwagę zwrócono na obecne w obrocie produkty z grupy insektycydów i repelentów. Produkty z tych grup szczególnie w dużych ilościach są wykorzystywane w sezonie letnim, który jest okresem największej aktywności owadów takich jak komary, kleszcze i meszki, co oznacza znaczący wzrost zainteresowania społeczeństwa produktami zabezpieczającymi przed ich ugryzieniami i związanymi z nimi zagrożeniami. Ogółem w roku 2022, w zakresie wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych oraz produktów biobójczych wykonano 122 kontroli w obiektach handlu detalicznego. Natomiast w zakresie stosowania substancji i mieszanin chemicznych oraz produktów biobójczych wykonano 27 kontroli, podczas których sprawdzono posiadania aktualnego spisu stosowanych substancji i mieszanin chemicznych, produktów biobójczych oraz dostępności karty charakterystyki. W związku ze stwierdzeniem gwałtownie narastającej liczby ostrych zatruc metanolem, spowodowanych wypiciem najprawdopodobniej denaturatu, przeprowadzono 69 kontroli, w celu sprawdzenia występowania w obrocie produktu o nie właściwym składzie.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie produktów kosmetycznych obejmował w szczególności wprowadzanie do obrotu produktów kosmetycznych. Kontrolą objęto głównie oznakowanie produktów kosmetycznych oraz zawartość substancji niedozwolonych m.in. pirytionianu cynku czy liliału (aldehyd 2-(4-tert-butylobenzylo) propionowy, Butylphenyl methylpropional). W roku 2022, pobrano do badań 3 produkty kosmetyczne oraz przeprowadzono 48 kontroli.

W roku 2022r. kontynuowano działania mające na celu ograniczanie zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne. Głównym działaniem jest monitorowanie rynku środków zastępczych, podejmowanie działań zapobiegawczych poprzez inicjowanie kontroli w potencjalnych, stacjonarnych punktach sprzedaży, monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie zatruc i zgonów, ostrzeżenie przed niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia ze strony środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. W ramach tych działań sprawdzano m.in. wprowadzanie do obrotu produktów na bazie konopi zawierających w swoim składzie substancję HHC-O. Przeprowadzono ogółem 19 kontroli. Nawiązano w wymienionym zakresie współpracę z Komendą Powiatową Policji w Pajęcznie. Obecnie, coraz więcej produktów kupowanych jest poprzez platformy sprzedaży internetowej i w związku tym prowadzono równocześnie nadzór nad sprzedażą w sieci. Wszystkie działania nadzorowe oraz pozyskane informacje dotyczące zatruc i zgonów odnotowywane są w formie elektronicznej w Systemie Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych (SMIOD). W nadzorowanych zakładach pracy, kontynuowano działania zwrócone w kierunku problemu zażywania środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w miejscu pracy.

Podsumowanie

1. W roku 2022 w pięciu nadzorowanych zakładach pracy stwierdzono przekroczenia ekspozycji na hałas. W związku z tym wszczęto postępowanie administracyjne i wydano decyzje nakazujące obniżenie natężeń co najmniej do obowiązujących wartości dopuszczalnych oraz zapewnienia bezwzględnego stosowania atestowanych ochronników słuchu zmniejszających poziom hałasu co najmniej do wartości dopuszczalnej wartości charakteryzujących hałas i do cech indywidualnych pracowników
2. Liczba zakładów pracy z ponadnormatywnym narażeniem na pyły zmniejszyła się i w roku 2022 nie odnotowano przekroczeń normatywów higienicznych w zakresie pyłów.
3. Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości, szczególnie w przypadku małych przedsiębiorstw, należy nieprzestrzeganie przepisów dot. częstotliwości przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, braku prowadzenia rejestru czynników szkodliwych oraz kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia oraz nie informowania pracowników o wynikach badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia.
4. Na nadzorowanym terenie dominują małe zakłady tj. zatrudniających do 9 pracowników.
5. Pod względem ilości pracowników w dalszym ciągu dominuje sektor przetwórstwa przemysłowego owoców i warzyw oraz inne zakłady produkcji żywności – 30,2 % zatrudnionych.
6. Utrzymująca się na podobnym poziomie liczba prowadzonych postępowań w sprawie chorób zawodowych, spowodowana jest poprawiającymi się warunkami pracy i świadomością pracowników poprzez informowanie ich o ryzyku zawodowym, które wiąże się z wykonywaną pracą oraz zasadach ochrony przed zagrożeniami.

7. W roku 2022 zwiększyła się ilość zatrudnionych w narażeniu na substancji chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Sytuacja ta związana jest z zmianą rozporządzenia w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, w którym uwzględniono jako czynnik rakotwórczy narażenie na pył drewna oraz narażenie/kontakt na krystaliczną krzemionkę.
8. Od kilku lat podczas prowadzenia kontroli zauważa się zwiększenie ilości pracowników z zagranicy (głównie Ukraina). Osoby te zatrudniane są zarówno na umowę o pracę jak i umowę zlecenie w okresie sezonowym (np. w przetwórstwie owoców i warzyw w okresie letnim). Zwraca się uwagę, czy warunki pracy dla obcokrajowców nie odbiegają od ustalonych przepisów.
9. Prowadzone działań w zakresie monitorowanie rynku środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, nie potwierdziły wprowadzania do obrotu tych produktów. Nie stwierdzono również zatruc i zgonów spowodowanych środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.
10. Przeprowadzone kontrole, w związku z stwierdzonym przekroczeniem poziomu średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu spowodowały wprowadzenie odpowiednich działań zmniejszających poziom radonu.

VIII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W 2022 r. ustawowe działania i obowiązki w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego, realizowano poprzez:

- wydawanie opinii i uzgodnień w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz o projektach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gmin,
- wydawanie opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,
- wydawanie opinii o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- uzgadnianie dokumentacji projektowej obiektów budowlanych, w zakresie higienicznym i zdrowotnym,
- kontrolę zgodności wykonania obiektów budowlanych z zatwierdzonym projektem budowlanym i warunkami pozwolenia na budowę, w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych,

W 2022 r., tak jak w latach poprzednich priorytetem w ustawowej działalności Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego była ochrona zdrowia ludzi w powstających obiektach budowlanych oraz w planowanym zagospodarowaniu terenu.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pajęcznie w 2022 r., łącznie zajął **176 stanowisk, w tym:**

I. W ramach oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wydano:	
<ul style="list-style-type: none"> • Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny o oddziaływania na środowisko i zakresu ewentualnego raportu o oddziaływaniu na środowisko planowanych przedsięwzięć, ilości: 	37
<p>W 2022 r., nie stwierdzono obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania dla żadnego przedsięwzięcia będącego przedmiotem wniosku o w/w opinię</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opinie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięć przed wydaniem przez właściwy organ decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w ilości: 	1
II. W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy	
<ul style="list-style-type: none"> • Uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, w ilości: 	12
<ul style="list-style-type: none"> • Uzgodniono odstępnie od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w ilości: 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Wydano opinie o projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w ilości: <u>w tym:</u> 2 opinie negatywne. 	20
<ul style="list-style-type: none"> • Wydano pozytywną opinię o projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania w ilości: 	1

III. W ramach udziału w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych	
<ul style="list-style-type: none"> Dokonano kontroli i zajęto stanowisko, w zakresie higienicznym i zdrowotnym, co do zgodności wykonania obiektów budowlanych z zatwierdzonym projektem budowlanym, w ilości: 	20
IV. Uzgodniono projekty budowlane, w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w ilości:	19
V. Inne sprawy:	
<ul style="list-style-type: none"> Dokonano kontroli i wydano opinie o pomieszczeniach obiektów nie wymagających uzyskania decyzji o dopuszczeniu do użytkowania, w ilości: Wystosowano pisma informujące oraz wezwania o uzupełnienie braków dokumentów oraz pisma informujące dotyczące wymagań higienicznych i zdrowotnych jakie powinny spełniać pomieszczenia dla planowanych działalności, na wnioski zainteresowanych stron, łącznie w ilości: 	7 54

Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz opinie o warunkach realizacji wydawano w oparciu o wnikliwą analizę informacji przedstawianych w kartach informacyjnych planowanych przedsięwzięć oraz w raporcie oddziaływania na środowisko. Analizowano rodzaj, skalę, usytuowanie planowanych przedsięwzięć względem terenów zabudowy mieszkaniowej oraz względem ujęć wód podziemnych, przedstawioną technologię planowanych przedsięwzięć, rozwiązania techniczne i organizacyjne w fazie realizacji i w fazie likwidacji przedsięwzięcia mające na celu ochronę zdrowia ludzi. W 2022 r. opinie dotyczyły głównie przedsięwzięć, polegających na budowie farm fotowoltaicznych. Ponadto wnioski dotyczyły przebudowy, dróg, budowy kanalizacji sanitarnej, a także obiektów produkcyjnych (suszarni do kamienia wapiennego z instalacją kogeneracji, ciągu krusząco-płuczaco-sortującego), przebudowy miejskiej oczyszczalni ścieków, rekultywacji składowiska odpadów w miejscowości Studzienica.

W przypadku dokumentów planistycznych, opinie wydawano w oparciu o prognozy oddziaływania na środowisko sporządzone przez osoby spełniające wymagania określone przepisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, których zakres i stopień szczegółowości został wcześniej uzgodniony z PPIS. W dwóch przypadkach wydano opinie negatywną, ze względu na sprzeczności zapisów planu.

Kontrole zgodności wykonania obiektów budowlanych, w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych, prowadzono w oparciu o oględziny wybudowanych obiektów, przedkładane projekty budowlane zatwierdzone przez Starostę Pajęczańskiego oraz w oparciu o stosowne dokumenty, potwierdzające spełnienie założeń projektowych w zakresie: wymiany powietrza, jakości wody, zastosowanych materiałów budowlanych, zastosowanych urządzeń do gromadzenia lub podczyszczania ścieków oraz w zakresie szczelności instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej.

W 2022 r. obiekty budowlane, o których zakończeniu budowy i zamiarze przystąpienia do użytkowania zawiadomiony został PPIS w Pajęcznie, zrealizowane zostały, w zakresie higienicznym i zdrowotnym, godnie z zatwierdzonymi projektami budowlanymi lub w niektórych przypadkach ze zmianami nieistotnie odstępującymi od zatwierdzonego projektu, które to zmiany potwierdzone były przez projektantów, a w razie potrzeby także

przez inspektorów nadzoru inwestorskiego. W 2022 r. zgłoszono zakończenie budowy między innymi takich obiektów jak: budynku strzelnicy sportowej, budynków handlowo-usługowych, zakładu produkcji i sprzedaży hurtowej wyrobów z tworzyw sztucznych, budynku przychodni podstawowej opieki zdrowotnej, rozbudowy hydroforni, budynku produkcyjnego – kaszarni, żłobka w technologii pasywnej, rozbudowy i przebudowy placówki zakwaterowania osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych. **W 2022 r. nie wstąpiła konieczność zgłoszenia sprzeciwu przeciwko uruchomieniu nowo wybudowanego obiektu budowlanego.**

W przypadku obiektów budowlanych nie wymagających decyzji o pozwoleniu na budowę i niewymagających uzyskania decyzji o dopuszczeniu do użytkowania, dokonano kontroli i wydano opinie na wniosek zainteresowanych.

W 2022 r. uzgadniane projekty budowlane, dotyczyły głównie rozbudowy sieci wodociągowych i kanalizacji sanitarnej,

W przypadku braków wymaganych dokumentów kierowano stosowne pisma lub wezwania o uzupełnienie braków.

IX. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Główne kierunki działań w zakresie promocji zdrowia wynikają z zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia oraz Narodowego Programu Zdrowia, sytuacji epidemiologicznej oraz bieżących potrzeb zdrowotnych społeczeństwa, w szczególności promowania zdrowego stylu życia, kształtowania odpowiedzialności za zdrowie.

Realizowane programy edukacyjne w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki chorób przez przedszkola i szkoły na terenie powiatu pajęczańskiego:

- 1) Ogólnopolski program edukacji antynikotynowej „Bieg po zdrowie” – adresaci: uczniowie szkół podstawowych, ich rodzice/opiekunowie. Liczba odbiorców 180 osób;
- 2) Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę” propagujący zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną – adresaci: uczniowie szkół podstawowych, ich rodzice/opiekunowie. Liczba odbiorców 1718 osób;
- 3) Krajowy program zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS – adresaci: społeczność lokalna. Liczba odbiorców 1246 osób;
- 4) Ogólnopolski profilaktyczny program w zakresie profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze) „ARS, czyli jak dbać o miłość?” – adresaci: uczniowie szkół ponadgimnazjalnych. Liczba odbiorców 960 osób;
- 5) Wojewódzki program edukacji antynikotynowej „Czyste powietrze wokół nas” – adresaci: dzieci w wieku 5-6-let, ich rodzice/opiekunowie. Liczba odbiorców 442 osób;
- 6) Wojewódzka kampania profilaktyczna w zakresie profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych (dopalacze) „Dopalaczom mówimy STOP-wyberamy zdrowie” – adresaci: uczniowie szkół podstawowych, ich rodzice/opiekunowie. Liczba odbiorców 354 osoby;
- 7) Ogólnopolski profilaktyczny program w zakresie zwiększania świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowania właściwych nawyków żywieniowych u najmłodszych realizowano program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”. Liczba odbiorców 336 osób.

W ramach prowadzonego monitoringu przeprowadzono 53 wizytacji oceniających realizację programów edukacyjnych w poszczególnych szkołach i przedszkolach.

Oprócz działań polegających na wdrażaniu ogólnopolskich programów edukacyjnych, PSSE w Pajęcznie realizuje szereg inicjatyw z zakresu promocji zdrowia, edukacji zdrowotnej oraz profilaktyki chorób:

- 1) w ramach profilaktyki nowotworowej realizowano programy edukacyjne:
 - „Podstępne WZW” -liczba odbiorców 405 osób,
 - kampania informacyjno-edukacyjna „Znamie !-znam je?”, liczba odbiorców 405 osób;
- 2) w zakresie profilaktyki zakażeń HPV i raka szyjki macicy realizowano program „Wybierz życie pierwszy krok” dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Liczba odbiorców 405 osób;
- 3) w zakresie promocji szczepień ochronnych zostały przekazane materiały edukacyjne w języku ukraińskim do miejsc pobytu uchodźców. Liczba osób objętych działaniem 260 osób;
- 4) w ramach profilaktyki uzależnień i nowotworowej podczas III Targów Rolno – Ogrodniczych w Sulmierzycach oraz festynu w Strzelcach Wielkich zorganizowano

stoisko informacyjno – edukacyjne. Osoby zainteresowane mogły nauczyć się na specjalistycznym fantomie jak należy wykonać samobadanie piersi oraz wykonać pomiar ciśnienia tętniczego. Udostępniono algokogle.

- 5) Dla młodzieży Zespołu Szkół oraz Szkoły Podstawowej w Pajęcznie zorganizowano zajęcia, na których przedstawiono prezentację multimedialną dotyczącą profilaktyki nowotworowej. Uczestnicy zajęć mogli również nauczyć się jak przeprowadzić samobadanie piersi na specjalistycznym fantomie.
- 6) prowadzono rozdawnictwo materiałów edukacyjnych w ramach obchodów Światowego Dnia bez tytoniu oraz przygotowywano stoiska informacyjno- edukacyjne w placówkach szkolnych (Szkoła Podstawowa w Białej, Szkoła Podstawowa w Zielęcinie, Szkoła Podstawowa nr 1 i nr 2, Zespół Szkół w Pajęcznie). Uczniowie i młodzież w celu lepszego zrozumienia i zobrazowania poruszanych tematów uczestnicy spotkania mieli możliwość założenia narkogogli i algokogli- specjalnych okularów, które sprawiają, że świat wygląda podobnie, jak po zażyciu narkotyków lub wypicia alkoholu.
- 7) W ramach akcji letniego wypoczynku przeprowadzono pogadanki dla uczestników Obozu Harcerskiego w Kuźnicy Brzeźnickiej na temat profilaktyki uzależnień, zdrowego odżywiania oraz profilaktyki zakażeń odkleszczowych.
- 8) W ramach realizacji programów profilaktycznych „Trzymaj Formę” , „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, „ Bieg po zdrowie” odbyło się szkolenie w formie online dla szkolnych i przedszkolnych koordynatorów programów edukacyjnych. Podczas spotkania uczestnikom przedstawiono założenia do realizacji kampanii EFSA – wybieraj zdrową żywność.

PSSE w Pajęcznie w ramach sprawowania bieżącego nadzoru prowadzi systematyczne kontrole przestrzegania zakazu palenia w miejscach użyteczności publicznej. W 2022 roku przeprowadzono 272 kontroli, w trakcie których sprawdzano przestrzeganie zakazu palenia wyrobów tytoniowych, w tym palenia nowatorskich wyrobów tytoniowych i palenia papierosów elektronicznych.

Na bieżąco, na stronie Facebooka i stronie internetowej zamieszczane są materiały i informacje dotyczące profilaktyki w zakresie m.in. szczepień ochronnych, profilaktyki uzależnień, nowotworowej, zakażeń WZW, pedikulozy, bezpiecznego grzybobrania, bezpiecznego przebywania na słońcu oraz korzystania z kąpieli słonecznej itp.

W prasie lokalnej zamieszczono artykuł dotyczący Światowego Dnia Walki z AIDS (anonimowego testowania w kierunku HIV).

XI. PODSUMOWANIE

Sytuacja epidemiologiczna na terenie Powiatu Pajęczańskiego jest stabilna. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Pajęcznie, w imieniu Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pajęcznie podejmowali czynności kontrolne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa sanitarnego oraz zwiększenie świadomości i odpowiedzialności mieszkańców powiatu w zakresie własnego jak i publicznego zdrowia.

W związku z napływem uchodźców z Ukrainy spowodowanym konfliktem zbrojnym prowadzono nadzór przeciwepidemiczny:

- nad organizacją miejsc przeznaczonych na pobyt uchodźców,
- aktualną sytuacją epidemiologiczną wśród uchodźców.

W roku sprawozdawczym podejmowano doraźne działania przeciwepidemiczne:

- w związku ze stwierdzeniem gwałtownie narastającej liczby ostrych zatruc metanolem,
- w związku z wystąpieniem skażenia rzeki Odry.

Prowadzono nadzór nad:

- chorobami zakaźnymi,
- realizacją programu szczepień ochronnych oraz zabezpieczeniem epidemiologicznym pacjentów;
- bezpieczeństwem żywności, żywienia i produktów kosmetycznych, jak i suplementów diety;
- higieną wypoczynku i rekreacji, bezpieczeństwem wody, gospodarką odpadami medycznymi;
- higieną pracy w zakładach pracy, ochroną przed szkodliwymi substancjami i mieszaninami chemicznymi, szkodliwymi czynnikami biologicznymi, substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, przekroczeniami najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń;
- wprowadzaniem do obrotu nowych substancji psychoaktywnych i środków zastępczych (dopalaczy);
- wprowadzaniem do obrotu substancji i mieszanin chemicznych, produktów biobójczych;
- wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych;
- działaniami zmniejszającymi poziom radonu w związku z stwierdzeniem przekroczenia poziomu średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu w środowisku pracy;
- higieną procesów nauczania i wychowania.

Działania w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego spowodowały, że obiekty budowlane (użyteczności publicznej, zakłady produkcyjne) dopuszczone do użytkowania w 2022 r., pod względem higienicznym spełniały wymagania, planowane przedsięwzięcia zaliczone do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz ustalenia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i projekty studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, nie będą stanowić zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Podejmowane działania były bardziej skuteczne dzięki ciągłej i owocnej współpracy z organami:

- Łódzkim Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym,
- Starostą Powiatu Pajęczno,
- Państwową Inspekcją Weterynaryjną,
- Urzędami Gmin na terenie Powiatu Pajęczno,
- Komendami Policji na terenie Powiatu Pajęczno,
- Państwową Strażą Pożarną.

Zastępca Państwowego
Powiatowego Inspektora
Sanitarnego w Pajęcznie
Bożena Derek
Bożena Derek

